



Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 206/21
Люксембург, 18 ноември 2021 г.

Заклучения на генералния адвокат по съединени дела C-793/19
SpaceNet и C-794/19 Telekom Deutschland,
по дело C-140/20 Commissioner of the Garda Síochána и др. и по
съединени дела C-339/20 VD и C-397/20 SR

Генералният адвокат M. Campos Sánchez-Bordona отново посочва, че общото и неизбирателно запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение във връзка с електронните съобщения е разрешено единствено в случай на сериозна заплаха за националната сигурност

Практиката на Съда¹ относно запазването на и достъпа до личните данни, създадени в сектора на електронните съобщения, предизвиква загриженост в някои държави членки. Някои национални юрисдикции се обръщат към Съда с преюдициални запитвания, тъй като се опасават, че тази съдебна практика би могла да лиши държавните органи от необходим инструмент за опазването на националната сигурност и за борбата с престъпността и тероризма. С две свои решения от 6 октомври 2020 г.² (Privacy International и La Quadrature du Net) Съдът (голям състав) потвърждава установената с решение Tele2 Sverige съдебна практика, въвеждайки някои нюанси в нея. Предвид стремежа на Съда да обясни подробно — в диалог със запитващите юрисдикции — съображенията, които въпреки всичко обосновават възприетите тези, би могло да се очаква, че е сложен край на дебата. Изглежда обаче, че това не е така.

Преди 6 октомври 2020 г. в Съда постъпват още три преюдициални запитвания, в които се изразяват съмнения относно съдебната практика, установена във връзка с изключенията от задължението да се гарантира конфиденциалност на съобщенията и на данните на потребителите. Две от тези преюдициални запитвания са отправени от Bundesverwaltungsgericht (Федерален административен съд, Германия), който разглежда ревизионните жалби, подадени от Федералната агенция за мрежите срещу решенията, с които се уважават исканията на две предоставящи услуги за достъп до интернет дружества, които оспорват наложеното им с германското законодателство³ задължение да съхраняват,

¹ Решение от 8 април 2014 г., Digital Rights Ireland и др. (съединени дела [C-293/12](#) и [C-594/12](#), вж. [ПС № 54/14](#)), с което Директива 2006/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 година за запазване на данни, създадени или обработени, във връзка с предоставянето на обществено достъпни електронни съобщителни услуги или на обществени съобщителни мрежи и за изменение на Директива 2002/58/ЕО (ОВ L 105, 2006 г., стр. 54; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 53, стр. 51) е обявена за невалидна; решение от 21 декември 2016 г., Tele2 Sverige и Watson и др. (съединени дела [C-203/15](#) и [C-698/15](#), вж. [ПС № 145/16](#)), в което се постановява, че член 15, параграф 1 от Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 година относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации (Директива за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации) (ОВ L 201, 2002 г., стр. 37; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 36, стр. 63), изменена с Директива 2009/136/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 година (ОВ L 337, 2009 г., стр. 11), не допуска национална правна уредба, която за целите на борбата с тежката престъпност предвижда общо и неизбирателно запазване на данни за трафик и данни за местонахождение; решение от 2 октомври 2018 г., Ministerio Fiscal (дело [C-207/16](#), вж. [ПС № 141/18](#)), в което се потвърждава тълкуването на член 15, параграф 1 от Директива 2002/58, като се уточнява значението на принципа на пропорционалност в това отношение.

² Решения от 6 октомври 2020 г., Privacy International (дело [C-623/17](#)) и La Quadrature du Net и др. (съединени дела [C-511/18](#), [C-512/18](#) и [C-520/18](#)) (вж. [ПС № 123/20](#)).

³ Gesetz zur Einführung einer Speicherpflicht und einer Höchstspeicherfrist für Verkehrsdaten от 10 декември 2015 г. (Закон за въвеждане на задължение и на максимален срок за съхранение на данни за трафик).

считано от 1 юли 2017 г., далекосъобщителните данни за трафик на своите клиенти (съединени дела C-793/19 и C-794/19). Третото преюдициално запитване е отправено от Supreme Court (Върховен съд, Ирландия) в контекста на гражданско производство, в което лице, осъдено на доживотен затвор за убийство, оспорва валидността на някои разпоредби от ирландския закон⁴, в съответствие с който са запазени и е даден достъп до данни за телефония, на които се основават някои уличаващи го доказателства (дело C-140/20). След като се запознаят с отговорите на Съда, дадени в решенията от 6 октомври 2020 г., въпросните национални юрисдикции преценяват да не оттеглят преюдициалните си запитвания.

Към тези преюдициални запитвания се добавят и двете преюдициални запитвания на Cour de cassation (Касационен съд, Франция), който трябва да се произнесе по жалбите на две физически лица, обвинени в злоупотреба с вътрешна информация и изпиране на пари в резултат на разследване от страна на Autorité des marchés financiers (Надзорен орган за финансовите пазари), в което са използвани лични данни за използването на телефонни линии, събрани въз основа на Code monétaire et financier (Парижен и финансов кодекс) (съединени дела C-339/20 и C-397/20).

В представените днес заключения по тези дела **генералният адвокат Manuel Campos Sánchez-Bordona посочва, че отговорите на всички отправени въпроси се съдържат във вече съществуващата практика на Съда или пък могат лесно да бъдат изведени от нея.**

Съединени дела C-793/19 и C-794/19:

Като признава развитието на **германското законодателство**, свидетелстващо за решителна воля за привеждането му в съответствие с практиката на Съда, генералният адвокат отбелязва, че **предвиденото в него задължение за общо и неизбирателно съхраняване обхваща голяма съвкупност от данни за трафик и данни за местонахождение. Ограничаването на периода на запазване не поправя този недостатък**, при положение че — извън хипотезата, свързана с опазването на националната сигурност — **съхраняването на данни за електронни съобщения трябва да бъде само целево** предвид сериозния риск, свързан с тяхното общо запазване. Освен това генералният адвокат припомня, че при всички положения **достъпът до тези данни предполага сериозна намеса** в основните права на зачитане на личния и семейния живот и на защита на личните данни⁵, независимо от продължителността на периода, за който се иска достъп до тези данни.

Дело C-140/20:

Според генералния адвокат **въпросите на Supreme Court (Върховен съд) са получили цялостен отговор в решения La Quadrature du Net и Prokuratuur⁶**, като последното е постановено след решението на ирландския съд да не оттегля преюдициалното си запитване.

М. Campos Sánchez Bordona настоява, че **общото и неизбирателно запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение може да се оправдае само с опазването на националната сигурност, което не обхваща преследването на престъпления, включително тежки. Следователно ирландската правна уредба не е съобразена с Директивата за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации, тъй като разрешава — по причини извън присъщите на опазването на националната сигурност — превантивно, общо и неизбирателно запазване на данните за трафик и данните за местонахождение на всички абонати за срок от две години.**

⁴ Communications (Retention of Data) Act 2011 (Закон за съобщенията (запазване на данни) от 2011 г.).

⁵ Членове 7 и 8 от Хартата на основните права на Европейския съюз.

⁶ Решение от 2 март 2021 г., Prokuratuur (Условия за достъп до данни за електронните съобщения) (дело C-746/18) (вж. [ПС № 29/21](#)).

От друга страна, **достъпът** на компетентните национални органи **до запазените данни изглежда не подлежи на предварителен контрол от юрисдикция или от независима структура**, както изисква практиката на Съда, а зависи от дискрецията на полицейски служител с определен ранг. Supreme Court (Върховен съд) трябва да провери дали този служител има изискваните съгласно практиката на Съда качества на „независима структура“ и на „трето лице“ по отношение на органа, който иска достъп до данните. Генералният адвокат припомня още, че този контрол трябва да се извършва преди, а не след предоставянето на достъп до данните.

Накрая, генералният адвокат посочва, че както е прието в решение *La Quadrature du Net*, **национална юрисдикция не може да ограничи действието във времето на обявяване на незаконосъобразност на национална правна уредба, която е несъвместима с правото на Съюза.**

Съединени дела C-339/20 и C-397/20:

Генералният адвокат отбелязва, че **тези две запитвания — подобно на трите разгледани по-горе — по същество поставят въпроса дали държавите членки могат да налагат задължение за общо и неизбирателно запазване на данни за трафик във връзка с електронните съобщения. Затова** макар в случая да се прилагат Директивата⁷ и Регламентът⁸ относно пазарната злоупотреба, **генералният адвокат счита, че в този контекст е приложима практиката на Съда, обобщена в решение *La Quadrature du Net*.**

Генералният адвокат разяснява, че съдържащите се в **Директивата и Регламента относно пазарната злоупотреба** разпоредби за **обработката на записите за пренос на данни** трябва да се тълкуват в рамките на режима, установен с Директивата за **правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации**, която е референтният акт в това отношение.

Генералният адвокат подчертава, че нито **Директивата, нито Регламентът относно пазарната злоупотреба** **съдържат специални и самостоятелни основания за запазване на данни**, а те само **дават** на компетентните администрации **право на достъп до данните, запазени чрез съществуващи записи, които е трябвало да се изготвят в съответствие с Директивата** за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации. По-конкретно става въпрос за **записи, които могат да се запазят за целите на борбата с тежката престъпност и опазването на обществената сигурност** и които не могат да бъдат приравнени на данните, запазвани превантивно, общо и неизбирателно за целите на опазването на националната сигурност, тъй като в противен случай би се засегнало внимателното равновесие, стоящо в основата на решение *La Quadrature du Net*. Следователно **правото на Съюза не допуска национална правна уредба, налагаща на операторите на електронни съобщителни услуги задължение за общо и неизбирателно запазване на данни за трафик в рамките на разследването на злоупотреба с вътрешна информация или на манипулиране на пазара и пазарна злоупотреба. Освен това в този случай национална юрисдикция не може да ограничи във времето последиците от тази несъвместимост.**

ЗАБЕЛЕЖКА: Заключение на генералния адвокат не обвързва Съда. Задачата на генералните адвокати е да предложат на Съда, при пълна независимост, правно разрешение на делото, което им е поверено. Съдиите от Съда пристъпват към разисквания по делото. Съдебното решение ще бъде постановено на по-късна дата.

⁷ Директива 2003/6/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2003 година относно търговията с вътрешна информация и манипулирането на пазара (пазарна злоупотреба) (ОВ L 96, 2003 г., стр. 16; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 5, стр. 210).

⁸ Регламент (ЕС) № 596/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година относно пазарната злоупотреба (Регламент относно пазарната злоупотреба) и за отмяна на Директива 2003/6 и директиви 2003/124/ЕО, 2003/125/ЕО и 2004/72/ЕО на Комисията (ОВ L 173, 2014 г., стр. 1).

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда

Пълният текст на заключенията по дела [C-793/19 и C-794/19](#), [C-140/20](#) и [C-339/20 и C-397/20](#) е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването

За допълнителна информация се свържете с Илияна Палъова ☎ (+352) 4303 4293

Кадри от прочитането на заключението са достъпни на „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106